

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSÈSCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCUZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU**ABONAMENTELE**

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :*Procurile, adeverirea actelor și legea timbrului*, de d-l George D. Nedelcu.**JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.**— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Zemstvolul din Basarabia cu Gh. Calmuski.**Curtea de apel din București, secțiunea III: Catalin Paraschivescu cu Maria I. Nedelcovici.**Tribunolul Ilfov, secțiunea I: Teodora D. Popescu cu Ecaterina Constantinescu.**Judecătoria rurală ocolul Puești: I. Tinculescu cu Gaspar Iacob.***Procurile, adeverirea actelor și legea timbrului**

Chestiunea procurilor și a contractelor de mandat față cu legea timbrului, continuă a da loc la indoeli și nedumiri. Sunt autorități judecătorești cari, interpretând greșit legea timbrului, percep pentru procuri taxele de timbru prevăzute pentru contractul de mandat.

D-l George D. Nedelcu, directorul afacerilor judiciare din Ministerul justiției, va publica în curând, sub titlul de mai sus, un studiu asupra acestei chestiuni, făcând istoricul adeveririi actelor și al înființării taxelor de timbru și înregistrare la noi.

Din interesantul său studiu, d-l Nedelcu ne-a trimis «incheerea» pe care o publicăm aci pentru cititorii *Dreptului*.

* * *

Impozitele totdeauna au stârnit nemulțumiri. De multeori cu drept cuvânt. Inșă, deși nemulțumiți, cetățenii le plătesc. Principiile expuse în *Le salut est en vous*, de contele Leon Tolstoi, n'au avut nici o înrîurire asupra omenirii. Creștinii au continuat să se supună legilor.

Și, nu numai că continuă să se supună legilor și să plătească impozitele legalmente datorite, dar, la noi, plătesc și pe cele ce nu sunt stabilite prin legi.

Dela un timp, unii judecători de ocoale pretind

ca procurile să fie făcute pe timbru de 5 lei, pentru care mai anulează și un timbru de un leu, taxa de legalizare ¹⁾.

În scrierile lor ei stăruiesc «să se pună în vedere atât judecătorii de ocol, cât și tribunalele (reproduc întocmai) că, deși în legea timbrului nu se vorbește de procure, prin care o persoană dă putere alteia spre a o reprezenta în justiție, fie pentru a incasa o sumă de bani, sau a o reprezenta în comerțul său, însă de oarece toate acestea nu sunt decât niște mandate, urmează ca să fie făcute pe timbru de 5 lei, conform art. 22 din lege. Bine înțeles că pentru legalizare trebuie să se anuleze deosebit — ca taxă de notariat — timbrul de un leu, dacă legalizarea se face de judecătorie, și cinci lei, dacă ea se face de tribunal, după cum cere art. 19 alin. 15 și art. 22 alin. 12 din aceeași lege».

La autoritățile administrative însă, cari și ele intră în art. 19 alin. 15, nu s'au gândit, deși legea autentificării actelor a dat polițaiilor și comisarilor competența să legalizeze procurile de a reprezenta în justiție și de a primi pensii sau lefuri; și deși aceste procuri, date prin poliție, tot așa, nu sunt decât niște mandate.

Prin contagiune, judecătorii de ocoale au găsit imitatori în tribunale, cu toate că în firea lucrurilor este ca cei mici să ia exemple dela cei mari. Dar se vede că arbitrariul este o maladie microbiană. Cei mari iau dela cei mici, ca și aceștia dela cei mari.

Intr'o succesiune cu moștenitori răspândiți prin

1) Primul caz pe care l-am aflat, a fost acum doi ani, al unui preot care dădea procură fiului său să-i ridice mica pensioară dela Casa pensiunilor.

diferite orașe ale țării, pe la sfârșitul anului 1910, un comostenitor, având nevoie să reprezinte pe ceilalți comostenitori înaintea tribunalului din Slatina, a cerut procuri dela dânsii. Aceștia i-au dat procuri autentificate de către tribunalele de pe unde domiciliu. Unul din moștenitori, care locuie într'un oraș unde tribunalul are mai multe secții, nu a putut obține autentificarea procurii, care eră scrisă pe timbru de cinci lei, decât mai dând o coală de cinci lei pentru autentificare, deși a arătat tribunalului procurile autentificate de celelalte tribunale fără plata a altor 5 lei.

Tribunalul, în încheerea sa, zice: «Conform jurisprudenței tribunalului, se va cere părții să aducă și o coală de 5 lei spre anulare, întrucât tribunalul consideră procura ca un mandat, care trebuie a fi scris pe o coală a cinci lei, conform art. 22 alin. 28 din legea timbrului».

«Conform jurisprudenței tribunalului»!

În anul 1886, când s'a pus în aplicare legea autentificării actelor, care nu eră în armonie cu legea timbrului, consiliul de miniștri, până la modificarea legii, ca să nu paralizeze interesele locuitorilor, a căutat, prin deciziune ministerială, să înlăture dispozițiunile categorice ale legii timbrului; iar Ministerul justiției dădea lămuriri cari îndulceau nu numai legea timbrului, dar chiar deciziunea consiliului de miniștri.

Și astăzi, cu toate dispozițiunile categorice ale legii, se percep taxe... «conform jurisprudenței tribunalului».

Am arătat ce se înțelege prin contract de mandat, ce se înțelege prin procură, și în ce înțeles a întrebuițat legiuitorul aceste cuvinte, când a supus actele la taxe de timbre și înregistrare.

Cei cari au pus legea în aplicare, prin circulări au dat atunci instrucțiuni și lămuriri, și cu toate acestea se percep taxe... «conform jurisprudenței tribunalului».

Și această putere arbitrară de a percepe taxe de timbru, tinde să-și ia avânt; ea ar putea suride și fiscalului.

Nedumeriți de această aplicare a dispozițiunilor legii timbrului, în contra legii, judecătorii de ocoale se vor adresa iarăși Ministerului justiției, zicând, ca în 1886:

«Respectuos, vă rugăm a ne da relațiune, pe ce timbru trebuie să fie procura prin care cineva este împuternicit a ridică pensia cuiva. Din timpuri imemorabile este uzul pe la judecătorii a se cere ca procura să fie scrisă numai pe coală de un leu, iar nu 5 lei, cum se cere pentru mandat.

«Motivul este că unele pensii sunt așa de mici, încât este neuman a se pretinde unui nenorocit să

cheltuiască 6 lei și 80 bani cu timbrul, cât se cere pentru un mandat. Sunt văduve de mici slujbași, ca cantoniști, pompagii la gară, acari, cari d'abia au 15 lei pensii pe lună».

Dar istoria se repetă:

În 1856, judecătoria ținutului Neamț a întrebat Ministerul justiției «pe ce fel de hârtie să se scrie de către fețele particulare, *vechilimelele*, fiindcă un asemenea caz nu s'ar vedea cuprins prin legiuirea timbrului»;

În 1886, în perioada de tranziție, dela aplicarea legii autentificării actelor și până la punerea legii timbrului în armonie cu ea, autoritățile publice întrebau pe ce timbru să se scrie procurile pentru indicarea depunerilor de bani, etc.

Iar în anul 1911, când chestiunea nu mai suferă discuțiune, judecătorii de ocol sunt nevoiți să facă aceeași întrebare

Pe semne că, în materie de timbru, istoria se repetă din sfert în sfert de secol.

Câtă gândire, câtă discuțiune nu s'a cheltuit în 1886, cu ocaziunea elaborării legii pentru autentificarea actelor, și câtă grije nu s'a pus ca tranzacțiunile dintre oameni să nu fie zădărnicate, iar populațiunea să nu fie apăsată de cheltueli în actele de cari zilnic are trebuință.

Toate au fost suflate de vânt. Urmașii nu au profitat nimic.

Acî nu e chestiune de erudițiune sau de multe cunoștințe juridice. E o simplă chestiune de gândire. Dar o deosebire e de făcut: chestiunea e simplă, în adevăr, dar actul gândirii nu e simplu.

După cum în învățământul organizat în Europa îmbătrânită în civilizațiune, nu se formează educațiunea morală — știință fără conștiință, — nu se cultivă sufletul, nu se desvoltă simțul care în deosebi cată să deosibească pe om de animalele inferioare, adică facultatea de a primi impresiuni morale, tot astfel nu se formează judecata, gândirea.

Prin învățământul de astăzi, se capătă cunoștințe, se înmulțesc ideile. Înmulțirea ideilor nu face însă dovada gândirii.

Ideile trebuiesc îmbinate, analizate, apreciate.

E o întregă operațiune intelectuală în actul gândirii.

Cine nu știe câte feluri de sisteme nervoase sunt; care este compoziția sistemului cerebro-spinal; din câte substanțe se compune creierul și unde rezidă facultățile intelectuale?

Cine nu a învățat cum se unesc cele două emisfere ale creierului între ele și cu măduva alungită, cum comunică în interiorul lor numeroasele fire

nervoase, și cum vibrează acestea în mecanismul gândirii?

Mulți cunosc drumul pe care-l face gândul în căutarea adevărului, dar puțini pot gândi?

GEORGE D. NEDELCU

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 3 Decembrie 1910

Președința d-lui C. R. Manolescu, președinte

Zemstzul din Basarabia cu Gh. Calmuski.

TESTAMENT.— INTERPRETARE.— TERMENI NECLARI ȘI NEPRE-
CIȘI.— PUTEREA SUVERANĂ A JUDECĂTORILOR.

APEL.— MIJLOACE DE APEL ȘI DE APĂRARE.— INTERVERTIREA
ORDINEI.— DREPTUL INSTANȚEI DE A SE OCUPA DE ACTELE PE-
REMTORII ȘI DECISIVE ÎN CAUZĂ.

1° Instanța de fond nu excede suveranitatea sa când, față de termenii unui testament cari nu sunt destul de clari și preciși, caută să scoată, fără a-i denatură adevărata intenție a testatorului.

2° Părțile litigante sunt în drept a-și expune motivele de apel și apărările lor cum vor crede de cuviință și le va dicta interesul, fără ca instanța de judecată să fie câtuș de puțin legată de ordinea în care aceste motive au fost expuse, liberă fiind a le discuta și a se opri la acelea pe cari le va crede peremptorii și decisive în cauză.

No. 663.— Respins, ca neîntemeiat, recursul făcut de Zemstzul din Basarabia contra deciziunii Curței de apel din Iași, secțiunea II, cu No. 61 din 1908, dată în proces cu Gh. Calmuski.

S'au ascultat: d-l consilier M. Iulian, în citirea raportului făcut în cauză; d-l avocat M. B. Cantacuzino, în dezvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați M. Pherykyde, Take Ionescu și A. Bădărău, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II și III de casare :

«Exces de putere și nemotivare, prin aceea că Curtea, prin considerentele deciziunii sale, constată indoiială asupra existenței de fapt a unor cuvinte din originalul testamentului, pe care îl interpretează «după moartea lui Mihail», cuvinte cari dacă existența lor ar fi fost constatată, trebuiau să excludă orice interpretare posibilă cu privire la momentul când dreptul reclamat se putea exercita. În orice caz, indoiiala asupra cuprinsului acestor cuvinte în originalul testamentului ar fi putut determina convingerea judecătorilor în alt sens decât cel produs. Totuș Curtea preferă să rămână în această stare de indoiială, fără a recurge la mijloacele de investigațiune pe cari le avea la dispoziție, și fără a ține seamă prin considerentele deciziunii sale de dovada hotărîtoare despre existența

acelor cuvinte, dovadă invocată de noi și care rezultă dintr'o deciziune a Curței din Odessa în care se reproduc acele cuvinte din originalul testamentului».

III. «Exces de putere și denaturare de acte, căci Curtea argumentând prin *à contrario* și prin analogie din alte dispozițiuni ale testamentului, referitoare la alte împrejurări, sub cuvânt de a interpreta o clauză care, prin modul precis și clar cum este formulată, nu lasă loc la nici o interpretare, suprimă din testament indicațiunea de două momente succesive «după moartea lui Gheorgh» și «după moartea lui Mihail», când legatele în favoarea Zemstvului trebuiau să se realizeze, înlocuind în mod arbitrar indicațiunea clară a acestor două momente, prin indicațiunea unui singur moment «la moartea celui din urmă supraviețuitor», când legatele Zemstvului să se realizeze în mod cumulativ. Iar mai departe și prin acelaș procedeu de argumentare, Curtea atribuie Zemstvului până la moartea celui din urmă supraviețuitor asupra legatului provenind din porțiunea celuilalt, un drept numai asupra veniturilor, ceea ce este o vădită denaturare a voinței exprimată prin testament».

Având în vedere că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a respins ca prematură acțiunea prin care comitetul executiv al Zemstvului din Basarabia a revendicat dela intimat moșiile Ghereni și Panaitoia din județul Dorohoi, care au fost lăsate spre folosința fratelui său Mihail, prin testamentul părintelui lor Vasile C. Calmusky. Pentru a ajunge la acest rezultat, Curtea constată că în acest testament se prevede că dacă la moartea lui Mihail nu vor fi moștenitori direcți, nici dela dânsul, nici dela fratele său Gheorghie intimatul, aceste moșii lăsate spre folosința sa să treacă în proprietatea Zemstvului din Basarabia, spre a înființa o școală agronomică, dispoziție identică care există și în privința moșiilor lăsate spre folosința celuilalt frate Gheorghie intimatul; că, în contra acestei acțiuni, intimatul a opus trei mijloace de apărare: 1° că dispoziția din testament, în virtutea căreia Zemstzul revendică moșiile în litigiu, constituie o substituție fidei-comisară proibită de lege; 2° că Zemstzul din Basarabia, fiind o persoană morală străină, nu poate dobândi prin moștenire imobile rurale în România, conform art. 7 din constituție; și al 3° că acțiunea este prematură;

Considerând că, Curtea de apel examinează numai acest din urmă mijloc de apărare și constată că condiția din testament sub care Zemstzul este instituit legatar asupra moșiilor ce revendică, nu este îndeplinită, astfel că legatul nu a luat ființă și deci acțiunea care-l garantează nu s'a născut; că, pentru a decide astfel, Curtea examinează diferitele dispoziții din testamentul lui Vasile G. Calmusky și în special punctul III, IV și VII, și stabilește că, dintr'ânsele rezultă că intenția testatorului a fost de a lăsa Zemstvului din Basarabia proprietatea moșiilor în litigiu, atunci când din fii săi Gheorghie și Mihail nu vor rămâne moștenitori direcți, fără a arăta sau ar reeși din vreo dispozițiune a testamentului că acest legat ar lua naștere pro parte la moartea fecăruia din cei doi fii, fără moștenitori direcți. Că, așa fiind,

deși Mihail a murit fără descendenți, însă întrucât celălalt frate, intimatul în recurs, trăește și este probabilitate să aibă copii, condiția din testament nu s'a îndeplinit ;

Considerând că, prin motivele de recurs reproduse mai sus, recurentul invoacă că Curtea de apel numai prin îndoiala în care a rămas asupra dispozițiilor cuprinse în testament, a dat o atare interpretare și că prin această interpretare a denaturat în totul expresiile testamentului ; că îndoiala în care pretinde recurentul că a rămas Curtea de apel provine din împrejurarea că întruna din traducerile testamentului lipsesc cuvintele «după moartea lui Mihail» și că lipsa acestor cuvinte ar fi determinat pe Curte să decidă că dreptul Zemstvlului la legat, nu s'a deschis prin moartea lui Mihail ;

Considerând că se constată cum că Curtea de apel s'a pus și în ipoteza când cuvintele «după moartea lui Mihail» s'ar găsi în adevăr în testamentul original și examinând dispozițiile dintr'ansul împreună cu aceste cuvinte, îl interpretează în sensul arătat mai sus ;

Considerând că termenii testamentului nefiind destul de clari și preciși, cu drept cuvânt Curtea a căutat ca din clauzele și spiritul testamentului să scoată adevărata intenție a testatorului; că, așa fiind, instanța de fond n'a făcut decât să interprete, în suveranitatea sa, dispozițiile puțin clare ale testamentului, fără a-l denatură. Motivele dar de casare urmează a se respinge ca nefondate.

Asupra motivului I de casare :

I. «Exces de putere, prin nesocotirea modului cum și a ordinii în care părțile litigante convenise de a supune judecării pretențiunile și combaterile lor reciproce. În adevăr, Curtea, deși constată că, în primul loc și în mod principal pârâțul opusese pretențiunei reclamantului două apărări, tinzând la respingerea definitivă a acțiunii, și că numai în mod subsidiar se invocase un motiv de pretinsă prematuritate, dedus din interpretarea testamentului produs în cauză, totuș prin deciziunea sa înlătură în totul apărările principale, fără a le examina, și se mărginește a discuta apărarea subsidiară, pe care găsim-o întemeiată, respinge acțiunea ca prematură».

Considerând că părțile litigante sunt în drept a-și expune motivele de apel și apărările cum vor crede de cuviință și interesul le va dicta, dar instanța de judecată nu este cătuși de puțin legată de ordinea în care aceste motive au fost expuse — liberă fiind a le discuta și a se opri la acela care-l va crede deciziv și peremptoriu în cauză. Orcare va fi interesul părților, legea nu le acordă nici un drept în această privință ;

Că, așa fiind, și acest motiv de casare cată a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 5 Februarie 1911

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

Catalin Paraschivescu cu Maria I. Nedelcovici

PERIMARE.— PRICINĂ AMĂNATĂ DE TREI ORI DE COMUN ACORD.— SCOATEREA EI DE PE ROL. — NOUI TAXE DE INTRODUCERE. — NEPLATA LOR.— CITAREA PĂRȚILOR.— DACĂ CONSTITUE ACTE DE PROCEDURĂ ÎNTRERUPĂTOARE DE PERIMARE. — ART. 93 ȘI 257 PR. CIVILĂ.

Plata taxelor pentru citații și chiar citarea efectivă a părților, încetează de a mai constitui acte de procedură cu caracter contradictoriu întrerupător de peremțiune, atunci când o pricină fiind amănată de trei ori de comun acord a fost scoasă de pe rol până la plata unei nouă taxe de introducere în instanță, de oarece, în acest caz, afacerea ne mai fiind introdusă în instanță, părți litigante nu există și orice act de procedură fiind suspens, plata citațiilor și chiar citarea efectivă a părților sunt acte fără ființă înaintea legii, ca atare fără caracter contradictoriu, și deci inoperente ca acte de procedură întrerupătoare de peremțiune.

No, 21. — S'au ascultat : d-l avocat Al. Pretorian, în desvoltarea cererii de perimare; d-l avocat S. Rosenthal, în combateri; d-l procuror C. Protopopescu, în concluziuni.

Curtea,

Având în vedere că, prin petițiunea înregistrată la No. 7459 din 7 Decembrie 1910, adresată acestei Curți, secțiunea III, Catalin Paraschivescu cere să se declare perimate apelurile făcute, pe de o parte, de catre Maria I. Nedelcovici, personal și în calitate de tutoare legală a minorilor săi copii, de către Ioan I. Nedelcovici. Gh. I. Nedelcovici, și pe de altă parte, apelul făcut de colonel Stefan Stoica, în contra sentinței tribunalului Ialomița, No. 57 din 1903 ;

Având în vedere că, din examinarea actelor din dosar, rezultă, în fapt, că tribunalul Ialomița, prin sentința No. 57, pronunțată în ziua de 18 Februarie 1903, admitând pe de o parte, acțiunea intentată de Catalin Paraschivescu, a obligat pe moștenitorii minori ai decedatului Ilie Nedelcovici, reprezentați prin tutoarea lor legală Maria Nedelcovici, și pe moștenitorii majori, anume Ioan I. Nedelcovici, Maria St. Niculescu și Gh. I. Nedelcovici, ca să lase în plină proprietate și posesiune reclamantului Catalin Paraschivescu, un loc viran din comuna Urziceni, iar pe de altă parte, admitând și cererea de chemare în garanție intentată de Ilie Nedelcovici, azi decedat și reprezentat prin moștenitorii săi minori și ma-

jori, a obligat pe colonelul Stefan Stoica să plătească numiților moștenitori suma de 2750 lei, cu procente și cheltuieli; că, în contra zisei sentințe făcându-se apel, prin petițiunea înregistrată la No. 9031 din 19 August 1903, de tutoarea legală, în numele minorilor, și de către moștenitorii majori Ioan și Gheorghe I. Nedelcovici, și apelul repartizându-se la această secțiune, s'a fixat termenul de 27 Noembrie acelaș an, termen dela care a urmat mai multe amânări până în ziua de 4 Februarie 1906, când, față de un alt apel declarat posterior celui dintâiu contra aceleeaș sentințe, prin petițiunea înregistrată la No. 290 din 28 Februarie 1904 și repartizat la secția II a Curței, s'a admis conexarea și apoi, pentru comunicare de acte, s'a amânat afacerea la 20 Maiu 1906, dată la care procesul s'a amânat de comun acord la 7 Octombrie 1906; că, la această dată, Curtea, constatând că pricina a fost amânată de trei ori de bună voie, a scos afacerea de pe rol, potrivit art. 93 alin. ultim pr. civilă, rămânând ca să se plătească noi taxe de introducerea în instanță a apelurilor; că, prin petițiunile înregistrate la No. 10910 din 24 Septembrie 1908 și 6272 din 6 Noembrie 1910, apelantul Ion I. Nedelcovici, cerând, fixarea de noi termene și citându-se după prima cerere numai unele din părți, iar după a doua toate părțile, Curtea, prin jurnalele cu data de 18 Noembrie 1908 și 7 Decembrie 1910, a scos afacerea după rol, tot pentru aceleași motive ca și la 7 Octombrie 1906; că pricina fiind amânată de trei ori de bună voie, nu se plătiseră taxele de introducerea în instanță; că, tot în ziua de 7 Decembrie 1910, când a avut ultima scoatere după rol, intimatul în apel, Catalin Paraschivescu, prin petițiunea înregistrată la No. 7459, a făcut cerere de perimarea apelurilor sus menționate, cerere care formează obiectul judecăței de azi;

Având în vedere susținerile părților prezente și concluziunile ministerului public,

Având în vedere că întregul fundament al peremțiunii se reazimă pe neglijența părții interesate de a continua instanța și pe marele interes social ca procesele să ia odată un sfârșit, să nu se eternizeze, prelungindu-se la infinit; că, numai această rațiune a determinat pe legiuitor ca, prin art. 257 pr. civilă, să zică că orice acțiune, opozițiune, contestațiune, apel, recurs în casație sau cerere de revizuire se va perimă, după cererea părții interesate, dacă partea va lăsa să treacă doi ani dela cel din urmă act de procedură, fără ca în scurgerea acestui timp să fi făcut vre-un act de procedură cu caracter contradictor;

Având în vedere, în speță, că dela 7 Octombrie 1906, data când pentru prima oară s'a scos afacerea după rol provocată de cele trei amânări de bună voie, și până la 7 Decembrie 1910, data cererii de perimare, a trecut un interval de timp mai lung de doi ani, fără ca apelanții să se conforme cerințelor prescrise de art. 93 alin. ultim

pr. civilă, de a plăti noi taxe pentru introducerea în instanță;

Având în vedere că, din litera și spiritul citatului articol 93 care zice că: «O pricină care a fost amânată de trei ori de bună voie, nu se va mai pune în stare de judecată decât după plata unei noi taxe de introducerea în acea instanță», rezultă în mod neîndoios că legiuitorul a creiat, din neplata taxei indicate în arătatul text, o proibitiune, a cărei consecință logică și juridică este suspendarea orăru act de procedură până la îndeplinirea condițiunii prevăzută de lege și deci atât timp cât partea interesată prin însăși neglijența sa, persistă în neîndeplinirea acelei condițiuni, acte de procedură neputându-se face, efectele peremțiunii curg;

Având în vedere că nu poate fi primită obiecțiunea ridicată de intimatul în cererea de perimare Ioan I. Nedelcovici, singurul dintre intimați prezent azi în instanță, că la anumite epoce, înainte de expirarea termenului de doi ani, a plătit citații obținând termene și printr'aceasta făcând acte de procedură cu caracter contradictor în înțelesul art. 257 pr. civ., a intrerupt cursul peremțiunii, întrucât o asemenea obiecțiune este lipsită de orice consistență juridică, căci dacă este adevărat că în generalitatea cazurilor plata taxelor pentru citații și cu atât mai mult citarea efectivă a părților, constituiesc acte de procedură cu caracter contradictor intrerupătoare de peremțiune, nu tot astfel este și în ipoteza prevăzută de art. 93 alin. ultim. pr. civ., când pricina a fost scoasă după rol și când nu s'au plătit noi taxe de introducerea în instanță, de oarece după principiile enunțate mai sus, în asemenea ipoteză, afacerea nefiind introdusă în instanță, părți litigante nu există și orice act de procedură fiind suspens, plata citațiilor și chiar citarea efectivă a părților sunt acte fără ființă înainte legii, ca atare fără caracter contradictor și deci inoperente ca acte de procedură intrerupătoare de peremțiune;

Că, prin urmare apelanții lăsând în părăsire instanța dela 7 Octombrie 1906, data ultimului act de procedură, și până la 7 Decembrie 1910, data cererii de perimare, fără să facă acte de procedură cu caracter contradictor, Curtea urmează să declare perimate apelurile.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. Dem. Oprescu, declară perimate apelurile.

Semnați: N. Budișteanu, M. Gr. Ciocărdia, I. Coandă,
Al. Dem. Oprescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I
Audiența dela 10 Martie 1910

Președinta d-lui I. Marinovici, judecător-unic

Teodora Dumitru Popescu cu Ecaterina Constantinescu

TESTAMENT.—DISPOZIȚIUNE.—ÎNȚELESUL CUVÂNTULUI «STĂ-PÂNIRE».

Atât vechia noastră legiuire, cât și legiuitorul

modern, întrebuițând cuvântul *stăpân*, i-a dat înțelesul de proprietar desăvârșit, astfel că expresiunea *să se stăpânească*, întrebuițată de un testator în testamentul său, nu poate avea alt înțeles, decât că acela căruia i se acordă acest drept, poate să se considere ca adevărat proprietar față de lucrul legat, putând să se folosească și să dispună de dânsul cum va voi.

Tribunalul,

Asupra acțiunii formată de Teodora Dumitru N. Popescu, cu autorizația soțului său, prin petițiunea înregistrată la No. 26272 din 1909:

Având în vedere că, prin această acțiune, se tinde a se constata judecătorește că defendoarea Ecaterina Iorgu T. Constantinescu, asupra imobilelor din București, str. Băișiei, No. 36, str. Rotari 20 și str. Sf. Spiridon, în calitate sa de legatară universală, în baza testamentului autentic, nu are decât dreptul de folosință asupra acestor imobile, iar că nuda proprietate aparține de drept reclamantei, în calitate de vară primară cu defunctul, în lipsă de erezi rezervatari, și în consecință să fie obligată defendoarea a da cauțiune, conform art. 541 cod. civil, în acelaș timp constatându-se și starea imobilelor, la care îndatorire este supus orce uzufructuar ;

Având în vedere că, în ceea ce privește calitatea reclamantei de vară primară cu defunctul Iorgu T. Constantinescu și deci dreptul său de a porni o asemenea acțiune, nu a mai fost contestat cu ocaziunea discuțiunii în fond a prezentei acțiuni ; că, în acest caz, rămâne numai de examinat temeinicia motivelor invocate de reclamantă în sprijinul și dovedirea pretențiunilor sale ;

Pretențiunile formulate în această acțiune, reclamanta și-le întemeiază pe interpretarea care caută a o da cuvintelor întrebuițate de defunctul Iorgu T. Constantinescu în testamentul său autentic din 4 Octombrie 1908 ; că, prin acest testament, defunctul dispunând «că după încetarea sa din viață, toată averea imobiliară și mobilă, de orice fel, să se stăpânească de iubita sa soție», prin întrebuițarea acestui termen «să se stăpânească», el nu a înțeles să-i lase soției sale decât uzufructul, folosința averii sale ; că, deci, tot litigiul are de scop interpretarea testamentului, determinarea întinderii legatului constituit în favoarea defendoarei Ecaterina Iorgu T. Constantinescu ;

Având în vedere că expresiunea întrebuițată de defunctul Iorgu T. Constantinescu în testamentul său, «intreaga mea avere imobiliară și mobilă de orice fel să se stăpânească de iubita mea soție» nu însemnează numai să se folosească de ea, căci acest cuvânt întrebuițat atât de des în vorbirea de toate zilele, reprezintă pe acela care are un drept deplin, absolut și care poate dispune după cum voește de un bun sau lucru ; căci cu-

vântul stăpân, de origină slavă și foarte vechi în limba noastră, este sinonim cu proprietar, cuvânt introdus mai de curând în limba noastră, și unul și altul având acelaș înțeles, conținând nu numai dreptul de folosință, ci și dreptul absolut asupra fondului, putând dispune or cum ar voi de el ;

Că, acesta este înțelesul exact al cuvântului stăpân, se evidențiază și mai mult dacă citim diferitele texte din legiuirea Caragea, Ipsilante etc. și din codul nostru civil, că atât legiuitorul vechiu cât și cel modern întrebuițează cuvântul stăpân destul de des, alături de cuvântul proprietar și unuia și celuilalt dându-i acelaș înțeles, nu acela de folosință, ci toate atributele și acela de folosință și acela de a dispune după cum va voi de acel lucru care se află în stăpânirea sa sau proprietatea sa ;

Așa, de exemplu, în codul civil art. 477 : «toate averile vacante și fără stăpân sunt ale domeniului public» ; art. 504 c. civ. : «dacă două lucruri a doi deosebiți stăpâni s'au unit împreună încât amândouă formează un singur tot, dar se pot despărți și conserva fiecare în parte, după despărțire, atunci totul format este al proprietarului lucrului care constituie partea principală, rămânând el dator a plăti celuilalt proprietar prețul lucrului ce a fost unit cu principalul» ; art. 646 : «bunurile fără stăpân sunt ale statului» ;

În codul Caragea partea IV cap. 3 art. 17 relativ la succesiuni : «când mortului îi trăește muierea și are copii, aceștia iau părțile lor pe care sunt stăpâni desăvârșiți» art. 18 : «când va muri copilul fără moștenitori, etc., să se facă trei părți din care o parte să o moștenească obrazul cel viu dintre părinți cu desăvârșită stăpânire».

Din toate aceste texte se vede că atât legiuitorul vechi cât și cel modern, întrebuițau cuvântul stăpân cu înțelesul de proprietar, și după cum zicem și astăzi proprietar desăvârșit tot astfel și legiuirea veche întrebuițează expresiunea stăpân desăvârșit.

Că, deci cuvântul «să se stăpânească» întrebuițat de testator în testamentul său, nu poate să însemneze decât să fie proprietară, căci acceptațiunea cuvântului să stăpânească, nu a fost niciodată și nu este aceia de să se folosească.

Dealtmintrelea, din întreg conținutul testamentului nu rezultă că testatorul a înțeles să lase numai folosința averii soției sale, ci reese clar intenția lui de a lăsa pe soția sa proprietară, stăpână desăvârșită pe întreaga sa avere mobilă și imobilă.

Considerând că, din cele expuse rezultă că expresiunea întrebuițată de defunctul Iorgu T. Constantinescu în testamentul său din 4 Octombrie 1908 «să stăpânească», este sinonimă cu expresiunea să fie proprietară, conținând și una și alta atât dreptul de folosință cât și acela absolut de a dispune de însăși fondul, după voință ; că prin acest testament, defunctul a legat în favoarea soției sale

intreaga avere mobilă și imobilă în deplină proprietate și în acest caz pretențiunile reclamantei de a obliga pe defendoare la cautiunea cerută de art. 541 c. civ. și la facerea unui inventar de starea imobilelor, devine nefondată și urmează a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Judecător-unic, I. Marinovici.

Notă.— Această sentință a fost confirmată de către Curtea de apel din București, secția II, prin decizia civilă cu No. 18 din 31 Ianuarie 1911, care a adoptat în totul motivele primei instanțe.

JUDECATORIA RURALA OCOLUL PUEȘTI

Audiența dela 31 Iulie 1910

Judecător, I. G. Solomon

I. Tinculescu cu Gaspar Iacob

BEZMAN.—NĂIMEALĂ PE MOȘTENIRE.—DEOSEBIRE.—ART. 1505 ȘI 1506 C. CALIMACH.

BEZMAN.—NĂIMEALĂ.—REDEVENȚĂ.—PERDEREA LUCRULUI PRIN CAZ FORTUIT.—DACĂ NĂIMITORUL MAI DATOREȘTE REDEVENȚĂ.—ART. 1516 COD. CALIMACH.

1° Intre bezmanul prevăzut de art. 1505 c. Calimach și năimeala pe moștenire, de care vorbește art. 1506 acelaș cod, există o deosebire fundamentală, întrucât cel dintâiu are un caracter de închiriere perpetuă sau îndelungată a unui loc, în schimbul unei sume de mică importanță, numită canon, pe când năimeala are caracterul unei asociațiuni între muncă și capital, prin aceea că proprietarul folosinței, depunând munca, dă proprietarului lucrului o redevență în proporție cu folosul pe care-l scoate, și deci numai în măsura acelei folosințe.

2° Dispozițiunile art. 1516 cod. Calimach, potrivit cărora bezmănarul nu are drept să ceară scădere când lucrul pierе prin caz fortuit, nu se aplică și la contractul de năimeală, de oarece redevența ce o dă năimitorul este proporțională cu folosința ce o scoate, și evident că această redevență nu o va da când substanța însăș a lucrului a pierit printr'un caz fortuit, întrucât fiind vorba de o prestațiune în natură, care reprezintă proporția folosinței dijmănarului, această folosință este inexistentă.

Judecata,

Asupra acțiunii intentată de Iancu Tinculescu, arendașul moșiei Târgu-Puești, prin petițiunea înregistrată la No. 726 din 1910, contra lui Gaspar Iacob, din aceeaș comună, pentru plata sumei de 186 lei, 80 bani, valoarea

vinului ce pârâatul trebuie să-l dea dijmă pe anul 1909;

Având în vedere că, din actele prezentate de pârât, din depoziția informatorului, coroborate cu recunoașterile implicite făcute de mandatarul reclamantului, se constată în fapt: 1) că via pârâtului asupra căreia reclamantul pretinde un drept de dijmă, e filoxerată cu totul; 2) că pârâatul replantează această vie cu viță americană;

Având în vedere că reclamantul, în dovedirea acțiunii sale, prezintă o copie de pe așezământul intervenit între spătarul Cazimir Răducanu și obștea târgului Puești, pentru sădirea viilor, prin care se stabilește între părți un contract de emfiteoză, ale cărei efecte sunt regulate de legea sub imperiul căreia a luat naștere, în specie în Moldova, codul Calimach;

Având în vedere că contractul cu caracter de perpetuitate, emfiteoză, în codul Calimach îmbrățișând două tipuri cu caractere și efecte distincte, bezmanul și năimeala pe moștenire, este necesar pentru a cunoaște raporturile juridice dintre părțile litigante, să se stabilească căreia din aceste două instituțiuni aparține contractul de față;

Că, în adevăr, în afară de tocmeala numită bezman, prevăzută de art. 1506 c. Calimach, și prin care stăpânitorul unui loc al altuia se îndatorește să dea proprietarului o mică plată pe an, numită canon, numai spre recunoașterea proprietății lui, art. 1505 prevede existența unei tocmele, numită darea și luarea în năimeală pe moștenire, prin care se dă unei persoane proprietatea folosinței unui loc, cu condiție ca să dea pentru aceasta pe an o cantitate de roduri, după analogia folosurilor;

Considerând că, necontestat e că așezământul dintre autorii părților litigante purtând numele de dijmă, întru-nește caracterul tocmele numită «năimeală pe moștenire», întrucât redevența pe care o plătește anual proprietarul folosinței viei — zece vedre la pogon — reprezintă analogia folosurilor acestuia. În adevăr, contractul prevede obligațiunea săditorului viei de a da o cantitate invariabilă de zece vedre la pogon, aceasta e fixată după normele unei producțiuni mijlocii de 100 vedre la pogon pe an, numai pentru a se preîntâmpina fluctuațiunile anuale ale dijmei;

Având în vedere că pârâatul se opune la plata dijmei viei sale convenită pe anul 1909, pentru cuvântul că această vie e complet filoxerată și e în replantare cu viță americană, întemeindu-și apărarea, în drept, pe imposibilitatea absolută de a-și îndeplini obligațiunea, precum și pe clauzele așezământului dintre părți;

Având în vedere că, potrivit art. 1516 cod. Calimach «bezmanul nu are drit să ceară ca să i se ierte o parte din bezman, ci este dator să-l plătească întreg, în câtă vreme va fi de față o parte a locului, asupra căreia are drit de bezman», că, nefiind în cod nici-o dispoziție care să reglementeze cazul fortuit și în materie de năimeală pe moștenire, discuțiunea este asupra ches-

tiunei dacă art. 1516 cod. Calimach se aplică sau nu și acestei tocmeli;

Având în vedere că, art. 1515 cod. Calimach, traducând dispozițiile art. 1133, *ab initio*, cod. austriac prevede că proprietarul ființei lucrului, nu este dator să despăgubească pe proprietarul folosinței, de pagubile pricinuite lui prin caz fortuit, cu alte cuvinte, acesta din urmă, nu are drept să ceară dela cel dintâiu, nici-o despăgubire pentru un fapt, care nu-i este imputabil, dispozițiune juridică și echitabilă; însă art. 1133 cod. austriac în partea sa finală, prevede că proprietarul folosinței are drept la o scădere din censul ce plătește pe cât timp a fost lipsit de folosința lucrului printr'un caz fortuit, dispozițiune care nefiind tradusă în codul Calimach, ar duce la concluzia că, acest drept de scădere nefiind prevăzut, urmează să se aplice în general dispoziția art. 1516 cod. Calimach privitoare la bezman, care de altfel e conformă cu cea a art. 1134 cod. austriac;

Având în vedere că această soluțiune nu se poate admite, în primul loc pentru argumentul de text, că art. 1516 cod. Calimach, vorbește numai de bezmănar iar nu și de năimitorul pe moștenire, ori aceste două contracte, besmanul și năimeala pe moștenire sunt diferențiate din cauza caracterului lor, în două instituții guvernate fiecare de principii diferite având un singur caracter comun, perpetuitatea;

Considerând că, în adevăr, între besmanul prevăzut de art. 1505 și năimeala pe moștenire din art. 1506 există o deosebire fundamentală, întrucât cea dintâiu are un caracter de închiriere perpetuă, sau îndelungată — a unui loc, în schimbul unei sume de mică importanță, numită canon — pe când cel de al doilea, are caracterul unei asociațiuni între muncă și capital prin aceea că proprietarul folosinței, depunând muncă, dă proprietarului lucrului o redevență în proporție cu folosul pe care îl scoate și deci numai în măsura acestei folosințe;

Că, prin urmare, dacă art. 1516 din codul Calimach dispune că bezmănarul nu are drept să ceară scădere în caz fortuit, o face numai pentru faptul că plata pe care acesta o dă proprietarului este prea mică și are numai caracterul unic de recunoaștere a proprietății, pe când în contractul de năimală, dacă este adevărat că năimitorul dă o redevență proporțională cu folosința ce o scoate, evident e că această redevență nu o va da, atunci când substanța însăși a viei a pierit printr'un caz fortuit, flexera, întrucât fiind vorba de o prestațiune în natură, care reprezintă proporția folosinței dijanarului, această folosință e în specie inexistentă; că în acest caz, a sune pe dijanar să plătească o redevență în natură imaginară, este a se denatura rostul economic al înființării acestui contract, asociațiune între un proprietar, care urmărește foloasele unui imobil sterp obținute prin muncă cinstită și continuă a unui cultivator diligent;

Considerând că, de altfel, discuțiunea asupra desființării contractului de emfiteoză în caz de flexerare a viei; controversată, a cărei soluțiune negativă admisă de doctrină și jurisprudență e aceea conformă cu rostul economic al contractului și cu împrejurările în care a luat

naștere, nu ar mai avea nici-o rațiune de a exista, dacă s'ar admite obligațiunea dijanarului de a plăti redevența și în cazul de pierdere totală a viei, pentru că ar fi o antinomie juridică, în sensul de a se discuta în acest caz și plata redevenței și desființarea contractului, căci una exclude pe cealaltă;

Că, dacă s'a născut în legiuirea Caragea discuțiunea asupra desființării contractului de sădire în caz de pierdere totală a viei, aceasta n'a fost numai pentru un aparent motiv de text, art. 5; ci ca o consecință logică a principiilor generale de drept și echitate asupra imposibilității absolute a dijanarului (săditorului) de a da o redevență;

Având în vedere că același spirit de logică juridică a călăuzit și pe legiuitorul francez în 1898 când în fața constantei jurisprudențe contrarie a venit cu o lege prin care în caz de flexeră scutește pe săditorul viei *le preneur à comptant*, de redevență pe timp de patru ani, în caz de replantare, fără a-i desființa contractul;

Considerând că, prin urmare, când în mai toate legislațiile, în codul austriac a cărui paternitate asupra codului Calimach e desăvârșită, se recunoaște proprietarului folosinței lucrului o scădere a redevenței, când însăși constituția împăratului Zenon, care recunoaște pentru întâia oară existența acestui contract și-l reglementează, se prevede că, în lipsă de stipulațiune expresă, pierirea lucrului prin fapt fortuit trebuie să cadă asupra proprietarului, când deci și logica și echitatea și legea pozitivă recunosc acest principiu — *impossibilium nulla obligatio* — nu se poate susține că simpla omisiune a părții finale a art. 1133 din codul austriac în art. 1515 c. Calimach, în lipsa unui text categoric care să susțină contrariul, echivalează cu tăgăduirea formală a dreptului de a i se scade din redevență în caz de pierdere parțială a lucrului și *à fortiori* de a fi apărat de obligațiune dijanarului care își resădește via flexerată;

Având în vedere că, întrucât în fapt se constată că pârâțul își replantează actualmente terenul cu viță americană, raporturile dintre părți sunt regulate prin analogie de clauza de sub No. 3 a așezământului, prin care se prevede că «sădind via, pe anul întâiu nu va da nimic, iar pe trei ani din urmă, până la întemeierea viei, va da, etc.»; întrucât fiind identitate absolută de situațiuni, buna credință ce trebuie să dnmnească între părțile contractante, și respectiv succesoriilor, călăuzește pe judecător la aplicarea dispozițiunilor contractului, în baza regulii *ubi eadem ratio ibi eadem dispositio*;

Că, așa fiind, acțiunea e neîntemeiată și cată a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Jude, I. G. Solomon.

Notă.— Vezi asupra bezmanului și năimelei pe moștenire, Trib. Iași și Vaslui, cu adnotațiunile d-lui profesor D. Alexandresco, din *Dreptul* No. 38 și 46 din 1909, precum și Coment. de drept civil ale aceluiaș autor, t. I, pg. 96 *ad notam*, și t. III, partea I, p. 254, nota 1, și p. 792, nota 2.

S. R.